

НАЦИОНАЛНА БИБЛИОТЕКА „СВ.СВ.КИРИЛ И МЕТОДИЙ”

ИНСТРУКЦИЯ ЗА ОРГАНИЗАЦИЯТА И ДЕЙНОСТТА НА НАЦИОНАЛНАТА АГЕНЦИЯ ЗА ISBN

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

1. ISBN (International Standard Book Number) е уникална международна идентификационна система за номериране, която идентифицира всяка продуктова форма или издание на монографична публикация (независимо дали е в печатна или електронна форма), издадена или продуцирана от отделен издател. 13-цифровият ISBN е в основата на изработването на штрихкода, който превръща книгата в търговски продукт.
2. Дейността на Националната агенция за ISBN се осъществява на основата на Договор между Международната агенция за ISBN в Лондон, Великобритания, отговорна за международната координация на ISBN и Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий”. Той определя обхвата и условията на приложение на Международната стандартна номерация на книги (ISBN), дефинирана от **ISO 2108**, на територията на България.
3. Националното представителство на агенцията за ISBN се регламентира в Гл. Втора, Раздел I., Чл.17 от Закона за обществените библиотеки и ПРАВИЛНИКА ЗА ДЕЙНОСТТА НА НАЦИОНАЛНАТА БИБЛИОТЕКА “СВ.СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ”, 2009, Чл.18, т.7 и с ПМС N 38 от 6 март 1991г.
4. Обектът, функциите и задачите на ISBN се определят от **БДС ISO 2108:2018** Информация и документация – Международна стандартна номерация на книги (ISBN) и Users’ Manual на Международната агенция за ISBN.
5. Националната агенция за ISBN е със седалище в Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий”, София, България.

II. ОСНОВНИ ЗАДАЧИ НА НАЦИОНАЛНАТА АГЕНЦИЯ ЗА ISBN

1. Присъждане на издателски идентификатор (код) ISBN на български издатели на книги.

2. Присъждане на ISBN за книги под печат (също и за книги на CD, DVD, e-books и др.) на издатели, включени в системата ISBN.
3. Изпращане на актуализирани данни за адресите на българските издатели (транслитерирани) за международната база данни *Global Register of Publishers* в Международната агенция за ISBN в Лондон, веднъж годишно.
4. Поддържане на публичен регистър на бази данни с адресите на издателствата в системата ISBN (Вж. Национален регистър на издаваните книги в България)
5. Поддържане на бази данни на книгите под печат в Национален регистър на издаваните книги в България
6. Поддържане на връзки с Международната агенция за ISBN в Лондон, националните агенции за ISBN от другите страни и сродни организации.
7. Извършване на справки за включените в системата издатели (данните за издателите са достъпни в Национален регистър на издаваните книги в България).

III. ОБЕКТИ

1. ISBN се присъжда на:

Книги и брошури;

Електронни издания на книги (на CD, DVD, e-books, аудиокниги);

Картографски издания;

Графични издания;

Книги на Брайл;

Дигитализирани копия на печатни издания;

Издания със смесено съдържание, където основната част е текст;

Филми и софтуер, предназначени за образователни или учебни цели;

Индивидуални статии или броеве от продължаващо издание, които се разпространяват поотделно (но не и продължаващото издание в неговата цялост).

2. ISBN не се присъжда на:

Продължаващи издания;

Ноти;

Дисертации и автореферати на дисертации;

Стандарти и патенти;

Картички;

Марки;

Музикални звукозаписи;

Лични документи;

Игри и играчки;

Рекламни материали и ефимерни материали като календари, плакати, листовки, програми, покани, продуктови каталози, упътвания към стоки и продукти, бланки и формуляри;

Издания за записки и попълване като тефтери, бележници, дневници, планери, лексикони и др. под.

Персонализирани издания и издания за вътрешно ползване, които не се разпространяват публично;

Презентации в PowerPoint и др.;

Таблицы в Excel и др.;

Електронни съобщения и друга електронна кореспонденция;

Уебсайт, домейн;

Софтуер, който не е предназначен за образователни или учебни цели.

IV. СТРУКТУРА НА ISBN

ISBN е 13-цифров номер, който се състои от следните елементи:

1. Префикс 978

2. Регистрационна група

Идентифицира определена страна, географски регион или езикова област. На България са присъдени регистрационни групи **978-954** (от 1991 г.) и **978-619** (от 2012 г.)

3. Регистрант

Под регистрант се разбира издател. Кодовете на издателите са индивидуални и се предоставят в рамките на определените от Международната агенция за ISBN цифрови параметри.

978-954	978-619
01-28	01-14
2900-2999	150 -699
300-799	7000-8999
8000-8999	90000-99999
90000-99999	
9300-9999	

4. Издание

Идентифицира конкретен формат или издание на дадена монографична публикация.

5. Контролна цифра

Предназначена е да валидира номера. Винаги е само една цифра от 0–9

V. УСЛОВИЯ ЗА ВКЛЮЧВАНЕ В СИСТЕМАТА ISBN И ИЗИСКВАНИЯ КЪМ БЪЛГАРСКИТЕ ИЗДАТЕЛИ

1. Когато издателят е юридическо лице, той представя:

За издание на традиционен (книжен) носител:

- Копие от документ, удостоверяващ легитимността на издателя;
- Копие от документ за запазена марка в областта на книгоиздаването в Клас 41 (при несъответствие в името);
- Попълнена регистрационна карта за присъждане на издателски идентификатор с адрес за кореспонденция (Вж. Прил. 1), в която издателят посочва дали е съгласен данните, които се тълкуват като лични данни съгласно ОРЗД да бъдат публикувани в публичен регистър (Национален регистър на издаваните книги в България) и отбелязва дали иска данните за книгите да се виждат без парола в регистъра;
- Попълнена регистрационна карта за присъждане на ISBN на издание (Вж. Прил. 2);
- Копие от заглавната страница и гръб на заглавната страница на първата книга;
- Платена държавна такса за включване на нови издатели в системата ISBN (сметката се предоставя от Националната агенция за ISBN).

За електронни издания (CD, DVD, e-book, аудиокнига) се представят допълнително:

- Копие от заглавната страница и гръб на заглавната страница на първата книга (e-book), за аудиокнига - изображение във вид на обложка с поместени всички изискуеми идентификационни данни за изданието, за CD, DVD и копие от обложката;
- В регистрационната карта за електронна книга (e-book) се посочва формат (pdf, ePub и др.) както и сайт/ове, където е качена e-book. (Вж Прил. 2);
- В регистрационната карта за CD, DVD се посочва носителът. (Вж Прил.2).

2. Когато издателят е физическо лице (ЕТ или самоосигуряващи се лица с БУЛСТАТ), той представя:

За издание на традиционен (книжен) носител:

- Документ, удостоверяващ легитимността на издателя:
 - за ЕТ - копие от удостоверение от Агенция по вписванията;
 - за самоосигуряващи се лица - номер и дата на издаване на БУЛСТАТ,
- Копие от документ за запазена марка в областта на книгоиздаването, в Клас 41. (при използване на друго име, различно от името по БУЛСТАТ);
- Попълнена регистрационна карта за присъждане на издателски идентификатор с адрес за кореспонденция (Вж. Прил. 1), в която издателят посочва дали е съгласен данните, които се тълкуват като лични данни съгласно ОРЗД да бъдат публикувани в публичен регистър (Национален регистър на издаваните книги в България) и отбелязва дали иска данните за книгите да се виждат без парола в регистъра;
- Попълнена регистрационна карта за присъждане на ISBN на издание (Вж. Прил. 2);
- Копие от заглавната страница и гръб на заглавната страница на първата книга;
- Платена държавна такса за включване на нови издатели в системата ISBN (сметката се предоставя от Националната агенция за ISBN).

За електронни издания (CD, DVD, e-book, аудиокнига) се представят допълнително:

- Копие от заглавната страница и гръб на заглавната страница на първата книга (e-book), за аудиокнига - изображение във вид на обложка с поместени всички изискуеми идентификационни данни за изданието, за CD, DVD и копие от обложката;
- В регистрационната карта за електронна книга (e-book) се посочва формат (pdf, ePub и др.) както и сайт/ове, където е качена e-book. (Вж. Прил. 2);
- В регистрационната карта за CD, DVD се посочва носителът.(Вж. Прил.2)

3. Когато издателят е физическо лице без БУЛСТАТ, издаващо собствените си произведения (автор-издател), той представя:

За издание на традиционен (книжен) носител:

- Попълнена регистрационна карта с адрес за кореспонденция на автора-издател в България (Вж. Прил. 1), в която авторът посочва дали е съгласен личните му данни съгласно ОРЗД да бъдат публикувани в публичен регистър (Национален регистър на издаваните книги в България) и отбелязва дали иска данните за книгите да се виждат без парола в регистъра;
- Попълнена регистрационна карта за присъждане на ISBN на издание (Вж. Прил. 2);
- Копие от заглавната страница и гръб на заглавната страница на книгата;
- Платена държавна такса за включване на нови издатели в системата ISBN (сметката се предоставя от Националната агенция за ISBN).

За електронни издания (CD, DVD, e-book, аудиокнига) се представят допълнително:

- Копие от заглавната страница и гръб на заглавната страница на първата книга (e-book), за аудиокнига - изображение във вид на обложка с поместени всички изискуеми идентификационни данни за изданието, за CD, DVD и копие от обложката;
- В регистрационната карта за електронна книга (e-book) се посочва формат (pdf, ePub и др.), както и сайт/ове, където е качена e-book (Вж. Прил 2);
- В регистрационната карта за CD, DVD се посочва носителят (Вж. Прил.2).

4. Физическо лице (автор) или юридическо лице, което издава само една книга получава един номер в общ код при представяне на:

За издание на традиционен (книжен) носител:

- Копие от документ, удостоверяващ легитимността на издателя – ако е юридическо лице;
- Попълнена регистрационна карта с адрес за кореспонденция на лицето (Вж. Прил.1Б), в която то посочва дали е съгласно данните, които се тълкуват като лични данни съгласно ОРЗД да бъдат публикувани в публичен регистър (Национален регистър на издаваните книги в България); автор, който получава 1 номер в общ код, посочва печатницата (или сайта за електронната книга);
- Попълнена регистрационна карта за присъждане на ISBN на издание (Вж. Прил. 2);
- Копие от заглавната страница и гръб на заглавната страница на книгата.

За електронни издания (CD, DVD, e-book, аудиокнига) се представят допълнително:

- Копие от заглавната страница и гръб на заглавната страница на първата книга (e-book), за аудиокнига - изображение във вид на обложка с поместени всички изискуеми идентификационни данни за изданието, за CD, DVD и копие от обложката;
- В регистрационната карта за електронна книга (e-book) се посочва формат (pdf, ePub и др.), както и сайт/ове, където е качена e-book (Вж. Прил 2);
- В регистрационната карта за CD, DVD се посочва носителят (Вж. Прил.2).

VI. ПРОЦЕДУРА ЗА ВКЛЮЧВАНЕ В СИСТЕМАТА ISBN

1. Първична регистрация на нов издател и получаването на първия ISBN номер:

За получаване на издателски идентификатор се представят документите посочени в т.V. и регистрационна карта за присъждане на издателски идентификатор с адрес за кореспонденция, регистрационна карта за присъждане на ISBN за издание, които се предоставят на място или се копират от Интернет страницата на Библиотеката (www.nationallibrary.bg).

Регистрацията се извършва на място или с писмо, изпратено по традиционна или електронна поща.

2. Последващи заявки за ISBN могат да се подават на хартиен носител по пощата или лично, по e-mail, както и онлайн в Национален регистър на издаваните книги в България.

3. Адресите за контакти се публикуват на Интернет страницата на Библиотеката в Национален регистър на издаваните книги в България, когато е получено съответното разрешение от издателя, касаещо контактите, тълкувани като лични данни съгласно ОРЗД. Данните за книгите с ISBN са достъпни в Национален регистър на издаваните книги в България само със съгласието на издателя.

4. Регистрацията се извършва в срок до 3 работни дни, при условие, че са подадени всички съпътстващи документи и е предоставена от издателя цялата необходима за регистрацията информация.

5. При отказ се подава писмена жалба до Директора на Националната библиотека и се отговаря с мотивиран писмен отговор, съобразно разпоредбите на Административно процесуалния кодекс.

VII. ДРУГИ

1. Място на отпечатване на ISBN:

За печатни издания ISBN се отпечатва на гърба на заглавната страница след знака за Copyright, предхождан от съкращението ISBN и 13-цифров номер. На четвърта корица, долу в ляво 13-цифровия код се дава като шрихкод;

За издания на CD, DVD ISBN се публикува на началната страница или на страницата, на която е отбелязан Copyright, на етикета на информационния носител или на кутията;

За онлайн издания (e-book) ISBN се публикува на видно място на началната страница, на заглавния екран на публикацията или на страницата, на която е отбелязан Copyright.

2. Инструкцията подлежи на изменения и допълнения в случаите, в които има промени в нормативните актове и условията по присъждането на идентификационния номер.

3. За особени случаи Вж. „Често задавани въпроси” на Интернет страницата на Националната библиотека (<http://www.nationallibrary.bg>).